

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että uudistus on kohtuullisen selkeä ja ajantasainen. Molempien lakien rakenteen uudistamisessa ja selkeyttämisessä on onnistuttu. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen rakennerahastojen kanssa samaan lainsäädäntöön on kannatettava ratkaisu ja selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Varsinais-Suomen liitto näkee tärkeänä, että aluekehityksen prosessit ovat selkeät, vaikuttavat ja läpinäkyvät sekä vahvistavat aluekehittämisjärjestelmän aluelähtöisyyttä. Lakiluonnoksia tulee joiltain osin vielä työstää.

Maakunnan liitolla on itsenäinen rooli aluekehitysviranomaisena. Tämä tulee selkeästi kuvata toimeenpanolain tarkoituksessa, alueiden kehittämisen vastuiden määrittelyssä ja maakunnan liiton tehtävissä.

Uutena aluekehittämisen toimintamallina on ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu-menettelyn kautta. Uudistus on tervetullut ja kannatettava. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulee laissa edelleen lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämis päätöksen ja maa-kuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman poistuminen lakisääteisenä asiakirjana on sinällään kannatettavaa suunnittelujärjestelmän keventämistä. Toimeenpanolakiin tulee kuitenkin sisältyä kirjaus siitä, että maakunnan liitot vastaavat nykyiseen tapaan alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitus suunnitelmien valmistelusta. Alue- ja rakennepolitiikan rahastojen kumppa-nuuselimenä maakunnan yhteistyöryhmän tulee hyväksyä maakunnalliset rahoitus suunnitelmat.

Nykyisessä laissa säädetään maakuntien liittojen vastuusta alueellisten suunnitelmien valmiste-lussa osana rakennerahasto-ohjelmien valmistelua. Vaikka alueellisia suunnitelmia ei sellaisenaan valmistella, maakunnan liitoilla on yhteistyössä ELY-keskusten kanssa keskeinen vastuu koordi-noida Euroopan Unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien valmistelua omalla alueellaan. Tämä tulisi kirjata toimeenpanolakiin.

Yksilöidymät kommentit ja muutosesitykset jäljempänä pykälittäin.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

Maakunnan liitto aluekehittämismääräyksinä on keskeinen toimija, joka tulee mainita, kun nykyisen lain 1§:n muotoilua ”eri toimijoista” lakiluonnoksessa avataan.

1§ 2 mom tulee kirjata ”Alueiden kehittäminen on valtion, maakuntien liittojen, kuntien ja mui-den toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa, laaja-alaista ja monitasoista ...”

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

Tavoitteet ovat selkeät ja aikaa kestävät.

Alueiden älykkään erikoistumisen strategia ja innovaatioihin perustuva kasvu on varsin ohuesti esillä, vaikka se on keskeinen näkökulma sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikassa että kansallisessa aluekehittämisessä.

Muutosesitykset:

2§ 2 mom 1. kohtaa tulisi täydentää seuraavasti ”1) vahvistetaan kasvua tukevaa elinkeino- ja innovaatorakennetta, alueiden älykästä erikoistumista ja taloudellista tasapainoa, kestä-vää....”

Lain perusteluissa sivulla 2 voisi virkettä ”Suurten kaupunkiseutujen rooli kansallisen innovaatiostrategian toteuttajina ja innovaatioiden kasvualustoina on keskeinen” jatkaa seuraa-vasti: Maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja kansallinen innovaatiopolitiikka vah-vistavat erityisesti kaupunkiseutujen roolia innovaatioihin ja kansainvälistymiseen perustu-vassa kasvussa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

5§ Määritelmät on lakiluonnoksessa suppeampi kuin nykyisessä laissa. Erityisesti lakiluon-noksessa on poistettu aluenäkökulmaan liittyviä määritelmiä, kuten alue ja välittävä toimielin.

5§ määritelmiin esitetään seuraavat lisäykset:

1. alueella maakuntajakolain (1159/1997) mukaisia maakunnan alueita tai valtion aluehal-lintoviranomaisten toimialueita sekä valtakunnallisessa toiminnassa koko Suomen aluet-ta p.l. Ahvenanmaan maakunta;
2. maakuntien omaehtoisella kehittämisellä kehittämistyötä, joka perustuu maakunnan omiin tarpeisiin;
3. välittävällä toimielimellä viranomaista, joka hoitaa hallintoviranomaisen puolesta sen tehtäviä;

• Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?

Lakiluonnoksen 6§ korostaa valtion ja työ- ja elinkeinoministeriön aluekehitysvastuuta ja hä-märtää jonkin verran alueellista vastuuta nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna. Lakiluonnok-sen perusteluissa kuitenkin todetaan, että pykälän sisältö vastaa voimassa olevan lain 5§:ä. Valtion ja kunnan roolien täsmällisempi kirjaaminen ei saa johtaa maakunnan liiton roolin hä-märtymiseen ja siksi seuraavat täsmennykset ovat välttämättömiä:.

6 §:n 1 momentti tulee kirjata muotoon: Alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitami-sesta kussakin maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena. Maa-kunnan liitto on kuntayhtymä, jossa alueen kuntien on oltava jäseninä.”. Vastaavasti laki-luonnoksen 6§:än uutena esitetty 3 mom tulee muuttaa muotoon: ”Kunnat vastaavat aluei-den kehittämisestä omalla alueellaan

Maakuntaohjelma on tärkein aluekehittämisen strateginen suunnitelma maakuntatasolla. Siksi sen roolia tulisi korostaa. Maakunnissa vakiintuneen käytännön mukaisesti maakuntaohjelmat sisältävät maakunnan pitkän aikavälin kehittämisen strategiset linjaukset, joten laki-luonnosta esitetään muutettavaksi tältä osin: 7§ 2 mom tulee tarkentaa muotoon: ”Maakuntien liitot edistävät alueensa kehittämistä laatimalla maakuntaohjelman, johon sisältyvät maakunnan pitkän aikavälin kehittämisen strategiset linjaukset”

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Varsinais-Suomen liitto on pääosin tyytyväinen lakiluonnoksen 15 §:n muotoiluun ja siinä sisällön osalta tehtävät ja niiden hoitamiseen liittyvät muodot on kuvattu kattavasti. Nykylain yksityiskohtia ja osin vaikeaselkoisia tehtäväkuvauksia on päivitetty ja ne on nyt kuvattu selkeästi strategisemmalla ja vaikuttavammalla tavalla. Kuvaus on itse lakiluonnoksessa yleisemmällä tasolla, mutta lain perusteluosassa kattavammin. Lakitekstissä on myös joitakin puutteita tai epäselviä ilmauksia, jotka vaativat tarkennusta aluekehittämisen kokonaisuuden ja maakunnan liiton toimivallan näkökulmasta.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että lakiin nyt ensimmäistä kertaa kirjattu edunvalvonnallinen näkökulma ja tehtävä on kannatettava ja todentaa jo vallalla olevan proaktiivisen toimintatavan maakuntien liitoissa.

Lain perusteluissa on esitetty maakuntaliitolle siirrettäväksi merkittävää uutta kustannusvastuuta välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen liittyen. Maakunnan liitot ja Suomen Kunta-liitto ovat jo asian valmisteluvaiheessa 4.12.2019 kannanotossaan todenneet, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakuntaliittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella.

Muutosesitykset:

1 mom alku tulee muuttaa ” Aluekehittämisen viranomaisena maakunnan liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja siinä tehtävässä:”

1 mom 1) kohta: valmistelee ja toimeenpanee sekä hyväksyy maakuntaohjelman ja siihen sisältyvät maakunnan pitkän aikavälin strategiset linjaukset ja edistää niiden toimeenpanoa

1 mom 3 kohtaan tulee lisätä maininta älykkään erikoistumisen strategian laadinnasta ja sen toimeenpanon edistämisestä: ”edistää alueensa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja

osaamisen kehittämistä sekä vastaa alueen älykkään erikoistumisen strategian laadinnasta ja edistämisestä.”

1 mom 4 kohtaan tulee lisätä: ”Vastaa Euroopan Unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien alueellisesta valmistelusta ja alueellisten rahoitus suunnitelmien valmistelusta, sekä hoitaa sil-le (alueiden kehittämisestä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetussa – lain uusi nimi) laissa säädetyt tehtävät;”

1 mom 4 kohtaan liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstistä tulee poistaa maakunnan liiton välittävän toimielimen rooliin liitetty kustannusvastuun siirtämistä kunnille tarkoittava maininta.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että maakunnan yhteistyöryhmällä tulee säilyä päätösvalta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja vastaavan kansallisen rahoituksen suuntaamisessa maa-kunnassa. Lakiluonnosta tulee tältä osin tarkentaa sisällyttämällä MYR:n tehtäviin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitus suunnitelmien hyväksyminen sekä lausunnon-antomenettely valtakunnallisista teemoista ja maaseutuohjelmasta.

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävissä tulee mainita myös yhteisten maakunnallisten strategisten tavoitteiden yhteensovittaminen. Yhteiset strategiset tavoitteet/painopisteet ohjaavat niin alue- ja rakennepolitiikan varojen, kansallisen rahoituksen kuin maaseuturahoituksenkin kohdentamista maakunnan kannalta tärkeisiin painopisteisiin.

Muutosesitykset:

17§:ssä tulisi nykyisen lain tapaan mainita, että MYR voi asettaa jaostoja ja kutsua asiantuntijoita, etenkin kun ko. pykälässä viitataan jaoston jäsenen oikeudelliseen asemaan. Lisäksi lakiin tulisi edelleen kirjata, että MYR:llä tulee olla sihteeristö, joka koostuu ohjelmia rahoitta-vista viranomaisista.

18§:än tulisi lisätä 1 mom uudeksi 2 kohdaksi: ”hyväksyä vuosittain alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellinen rahoitus suunnitelma ja siihen sisältyvät rahoituksen painopisteet.”

Yhteistyöryhmän tehtäviin (18§) tulee edelleen sisällyttää myös mm. lausuntojen antaminen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista, ja yhteistyöryhmälle tulee toimittaa säännöllisesti tiedot (20§) näiden ohjelmien toimeenpanon edistymisestä sekä rahoitetuista hankkeista.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista. Näitä erillisohjelmia ovat olleet osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)

Muutosehdotus selkeyttää aluekehittämisjärjestelmää ja vähentää päällekkäisyyttä. Vaikka tarvetta erillisohjelmille erillisinä instrumentteina ei ole, maakuntaohjelmien toimeenpanoon tulee kohdentaa kansallista aluekehitysrahoitusta pitkäjänteisesti hallituskausien vaihdoksista riippumatta.

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

Maakuntaohjelma on tärkein aluekehittämisen strateginen suunnitelma maakuntatasolla. Siksi sen roolia tulisi korostaa. Maakunnissa vakiintuneen käytännön mukaisesti maakuntaohjelmat sisältävät maakunnan pitkän aikavälin kehittämisen strategiset linjaukset, joten laki-luonnosta esitetään muutettavaksi tältä osin.

Muutosehdotukset:

22§ 1 mom tulisi muotoilla seuraavasti: ”Maakunnan liitto laatii maakuntaohjelman, joka sisältää maakunnan pitkän aikavälin strategiset linjaukset. Maakuntaohjelma tarkoittaa maakunnan aluekehittämiseen liittyvät tavoitteet ja niiden toimeenpanon lähivuotina. Maakuntaohjelmaan sisältyy tai sen yhteydessä laaditaan maakunnan älykkään erikoistumisen strategia.

22§ 3 momentin viimeistä virkettä tulisi täydentää: ”Valtion viranomaisten on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sellaisista suunnitelmista tai toimenpiteistä, jotka poikkeavat merkittävästi maakuntaohjelmasta tai saattavat heikentää palvelujen saatavuutta, työllisyyttä tai elinvoimaa alueella.”

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta voidaan sellaisenaan luopua, mutta sen poistaminen laista ei kuitenkaan saa heikentää rakennera-hastotoiminnan aluelähtöisyyttä ja siirtää toimivaltaa alueilta valtionhallinnolle. Alue- ja raken-nerahastopolitiikan rahastojen alueellisen rahoitussuunnitelman valmistelu tulee toimeenpa-nolaissa kirjata maakunnan liiton tehtäviin ja sen hyväksyminen maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviin.

Alue- ja rakennepoliitiikan rahastojen alueellisesta rahoitussuunnitelmasta (sis. myös paino-pisteet rahoituksen suuntaamiseksi) tulee tehdä oma pykälänsä lukuun 3 ja sen hyväksymi-sestä tulee olla maininta maakunnan yhteistyöryhmän tehtäviä määrittelevässä pykälässä (18§)

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaiku-tuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu-menettelyn kautta on tervetullut ja perusteltu uudistus. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulisi laissa edelleen lisätä ja keskus-teluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

Lakiluonnoksen § 26 käsittelee kestävästä kaupunkikehittämistä. On valitettavaa, että prosessi on irrotettu aluekehittämisen kokonaisuudesta eikä maakunnan liitoille ole kirjattu roolia tässä (pl. ESR-rahoituskehysvaraukset). Välttämätöntä olisi ainakin kirjata rahoitettavien hankkei-den yhteensovittaminen ja saumaton tiedonkulku eri rahoittavien viranomaisten kesken. Maakunnan liitoilla tulee olla alueillaan mahdollisuus antaa lausunto kestävästä kaupunkikehit-tämiseen sisällytettävistä kaupunkikohtaisista ekosysteemisopimuksista.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

Muutosehdotukset:

23§ Alueiden kehittämisen keskustelut 2 mom tulisi muuttaa seuraavasti: ”Keskustelujen tar-koituksena on edistää valtion ja alueiden välistä vuorovaikutusta ja tukea maakuntien omaeh-toista kehittämistä, Tavoitteena on saavuttaa valtion ja maakunnan yhteinen näkemys aluei-den

kehittämisen tavoitteista ja toimintaedellytyksistä otettavaksi huomioon eri toimijoiden toiminnan ja talouden suunnittelussa.”

24§:n 1 mom tulisi lisätä: ”Alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan laatia yhteistyösopimuksia valtion, maakunnan, kunnan, toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuvien muiden viranomaisten ja muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa.

24§:n 2 mom tulisi muuttaa muotoon ”Valtion ja kaupunkien ja muiden tahojen välisten sopimusten yhteensopivuuden varmistamiseksi asianomaisen maakunnan liiton tulee osallistua sopimuksen valmisteluun, jotta varmistetaan sopimuksen yhdenmukaisuus maakuntaohjelman kanssa.

25§ sisältää alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valmisteluun liittyviä viittauksia yleisasetuksen artikloihin. Pykälään (esim. toisen momentin loppuun) tulisi lisätä ”Maakuntien liitoilla yhteistyössä ELY-keskusten kanssa on vastuu koordinoida ohjelmavalmistelua omalla alueellaan.”

26§ Lisäys pykälään ” Kestävään kaupunkikehittämiseen liittyvien suunnitelmien ja rahoituspäätösten yhteensovittamiseksi maakunnan yhteistyöryhmällä on lausunnonanto-oikeus suunnitelmien hyväksymisvaiheessa ja tiedoksisaantioikeus hankkeiden rahoituspäätöksistä”.

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

Lakiluonnokseen kirjatut määritelmät ovat selkeitä. Positiivista on, että kaikki EU:n sisä- ja ulkorajaohjelmien säädösperusta on koottu samaan lakiin. Hallintoviranomaisen vastuut on määritelty riittävällä tavalla ja kansallisen vastinrahoituksen hallinnointi on uuden lakiehdotuksen mukaan mahdollista osoittaa myös hallintoviranomaisen tehtäväksi. Tämä selkeyttää ja yksinkertaistaa prosesseja verrattuna nykykäytäntöön.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että kaikkien ohjelmien tarkastustoiminnan keskittäminen Valtiovarainministeriön controller-yksikköön selkeyttää ja yhtenäistää tarkastuskäytäntöjä. Tällä hetkellä Varsinais-Suomen liitto on toiminut Central Baltic Interreg -ohjelman tarkastusviranomaisena, mutta tuemme esitystä yhtenäisestä tarkastustoiminnasta. Tämä lisää tasapuolisuutta ja toisaalta vähentää tarkastusjärjestelmän haavoittuvuutta nykyiseen verrattuna.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Sinänsä luopuminen varsinaisista äkillisten rakennemuutosalueiden (ÄRM) nimeämisprosesseista on linjassa lain perustavoitteen eli selkeyden lisäämisen kannalta perusteltua. Toisaalta ÄRM menettely ja siihen kytkeytyvät taloudelliset tuki-instrumentit ovat tuoneet välttämättömää resurssia sellaisille alueille (kuten Varsinais-Suomelle), joilla normaalitilanteessa on varsin niukasti käytössään EU:n rakennevaroja. Tällaisten äkillisten ja ennakoimattomien muutosten haitallisten vaikutusten torjuntaan tulisi olla kansallisia joustavia tuki-instrumentteja.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

-

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

Toimivaltakysymykset on määritelty kohtuullisen selkeästi. Jotta rahoituslaki olisi yhteneväinen ja linjassa toimeenpanolain kanssa, tulee myös rahoituslakiin ottaa maininta maakunnan liiton toimivallasta älykkään erikoistumisen osalta. Seuraavat tarkennukset lakitekstiin olisivat perusteltuja. Nämä eivät sinänsä muuta määriteltyjä toimivaltasuhteita,

Maakunnan liiton toimivallan osalta lakiluonnokseen seuraavat muutosesitykset:

10§ 1 mom 1a) kohdan teksti muotoon ”alueiden kestävä kasvua ja elinvoimaa sekä älykkästä erikoistumista edistäviin kehittämishankkeisiin (alueellinen kehittämistuki). Kehittämishankkeessa investointien osuus voi olla enintään puolet hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

10§ 1 mom 2) kohdan teksti muotoon: ”tukea kansallisista varoista ja Euroopan aluekehitysrahaston varoista kuntien ja kunnallisten organisaatioiden toteuttamiin alueiden kestävä kasvua ja elinvoimaa sekä älykkästä erikoistumista edistäviin perusrakenteen investointihankkeisiin (perusrakenteen investointituki)

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

10§ 1 mom 1b) kohdassa säädettyjen opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvien hankkeiden osalta on varmistettava se, että samaan hankkeeseen voidaan sisällyttää sekä kehittämistä että investointeja ylimääräisen hallinnon vähentämiseksi ja tarkoituksenmukaisien kokonaisuuksien rahoittamiseksi. Ohjelmakauden 2014-2020 osalta ylimääräistä hallintoa on syntynyt vaatimuksesta rahoittaa ao. sisällöt erillisissä hankkeissa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

12§ 1 mom tarkoittama maakunnan liiton tehtävien kokoaminen perustuu maakuntien väliseen sopimukseen. 12§ 1 mom lisäys: ”Maakunnan liiton tehtävien kokoaminen perustuu maakuntien väliseen sopimukseen.”

Lakiesitystä on syytä tarkentaa siltä osin, että kansallisen vastinrahoituksen myöntäminen koko ohjelma-alueella koskee nimenomaan Suomen ohjelma-alueita.

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

Tukimenettely on kuvattu riittävän kattavasti ja selkeästi.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että tuen siirtomenettelyn poistaminen lainsäädännöstä ja yhtenä tuen kanavoimismallina ei ole kannatettavaa. Nykyinen lakiehdotus heikentää pienten toimijoiden mahdollisuutta olla mukana alueiden kehittämisessä. Aiemman ohjelmakauden aikana käytössä olleiden tuen siirtojen avulla on kehitetty mm. kansalaistoimijalähtöistä toimintaa, joka on edistänyt osallisuutta ja hyvinvointia. Alueilla on paljon pieniä toimijoita, joilla on merkittävä rooli alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman kannalta: vapaaehtoisvoimin pidetään erilaisia kerhoja, toteutetaan tapahtumia ja tuetaan vertaisia. Lisäksi järjestöt toimivat siltoina palveluiden ja kansalaisten välillä tavoittaen myös niitä, joita virallinen palvelujärjestelmä ei tavoita. Kaikilla järjestöillä ei kuitenkaan ole riittävää osaamista tai muuta mahdollisuutta ottaa Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoihin liittyvän hankkeen hallinnollista taakkaa kantaakseen.

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

Alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevat erityissäännökset ovat tiiviisti ja selkeästi kuvattuja.

40§ säädetään tuen myöntämisestä yhteishankkeelle Euroopan Unionin alue- ja rakennepoliitiikan rahastoista. Uuden yhteishankemallin tavoitteena on helpottaa yhteishankkeiden hallinnointia hakijoiden näkökulmasta. Uudessa mallissa uhkana on, että se kannustaa hanke-toimijoita toimimaan yksin, mikä voi vähentää halukkuutta aitoon yhteistyöhön ja vaikuttavien hankekokonaisuuksien rakentamiseen.

Yleisenä periaatteena EURA-järjestelmän kehittämisessä tulisi olla se, että järjestelmää kehitetään toiminnan tarpeista ja toimintaa varten – ei seuranta- ja hallinnointijärjestelmän lähtökohdista käsin.

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

Luku on ehdottoman tarpeellinen ja selkeyttää sekä yhtenäistää kansallisen vastinrahoituksen myöntämistä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

Tarkastusoikeudet on kuvattu riittävällä ja selkeällä tavalla.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

Tehdyt rakenteelliset ja sisällölliset muutokset nykylainsäädäntöön nähden antavat aiempaa selkeämmän kuvan alueiden kehittämisen ja alue- ja rakennepoliitiikan kokonaisuudesta. Sääntelyä on jonkin verran kevennetty ja yksityiskohtaisuutta on karsittu, mikä tukee alueiden erilaisista lähtökohdista tehtävää omaehtoista kehittämistyötä. Tosin asetustasolle siirtyy enemmän sääntelyä, joten kokonaisuuden tarkempi arviointi on mahdollista vasta myöhem-mässä vaiheessa.

Valmisteluprosessi on koettu suhteellisen avoimeksi, ja myös lausuntomenettelylle on varattu kohtuullinen aika. Vastaavaa avoimuutta toivotaan tulevaan asetusvalmisteluun.

Tulevaisuutta ajatellen lainsäädännön uudistamistyölle on hyvä varata reilusti aikaa, jolloin uudistustyön pohjaksi olisi mahdollisuus kerätä nykyistä prosessia kattavammin tietoa voimassa olevan lainsäädännön ja sen nojalla tehtävän toiminnan vaikuttavuudesta.

Karttunen Marja
Varsinais-Suomen liitto